

NOTATKI BOTANICZNE

Nowe stanowisko *Gladiolus imbricatus* (Iridaceae) w dolinie środkowej Wisły

W 2001 r. znalazłem obfite stanowisko *Gladiolus imbricatus* L. na terenie gminy Trojanów w powiecie garwolińskim. Stanowisko zlokalizowane jest około 1 km na W od wsi Jazień, u podnóża wzniesienia o nazwie Trupia Góra [FD91]. Fizjograficznie położone jest na terenie mezoregionu Dolina Środkowej Wisły, w makroregionie Nizina Środkowomazowiecka (KONDRACKI 1977). Łącznie stwierdziłem 148 kwitnących okazów tego gatunku.

Najwięcej osobników – 86, rośnie w fitocenozie *Calamagrostis epigejos*. Zbiorowisko, o charakterze ciepłego okrajka, wykształcone jest na skraju drogi.

Data: 16.07.01. Pokrycie warstwy: c – 100%, b –5%. Pow. zdj. 20 m². Liczba gatunków 27. **Ch.** *Calamagrostis epigejos* 5. **Ch. Molinietalia:** *Gladiolus imbricatus* 2, *Betonica officinalis* +, *Climacium dendroides* 2, *Deschampsia caespitosa* +, *Filipendula ulmaria* +, *Lychmis flos-cuculi* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Serratula tinctoria* +, *Succisa pratensis* +. **Ch. Molinio-Arrhenatheretea:** *Achillea millefolium* +, *Cerastium holosteoides* +, *Dactylis glomerata* +, *Lathyrus pratensis* +, *Prunella vulgaris* +, *Ranunculus acris* +, *Vicia cracca* +. **Ch. Quercu-Fagetea:** *Corylus avellana* +, *Carpinus betulus* +, *Melampyrum nemorosum* +, *Melica nutans* +, *Tilia cordata* +. **Towarzyszące:** *Betula pubescens* 1, *Galium verum* 1, *Calliergonella cuspidata* +, *Coronilla varia* +, *Salix caprea* +.

Pozostałe 45 sztuk *Gladiolus imbricatus* rośnie w obrębie zwartego płatu *Carex brixoides* porastającego lukę w 40-letnim drzewostanie *Betula pubescens*. Natomiast 17 osobników znajduje się na obrzeżach podtopionej drogi. Omawianemu gatunkowi towarzyszą tu: *Alopecurus pratensis*, *Carex hartmanii*, *Caltha palustris*, *Cirsium rivulare*, *Phragmites australis*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus repens*, *Rumex acetosa* i *Vicia cracca*.

Gladiolus imbricatus w sąsiednim makroregionie Nizina Południowopodlaska uważany jest za gatunek wymierający (GŁOWACKI i in. 2001). Tym bardziej zwraca uwagę jego obfite występowanie w miejscach o antropogenicznym charakterze.

Summary. A new locality of *Gladiolus imbricatus* (Iridaceae) in the middle Vistula River valley. The data on occurrence of *Gladiolus imbricatus* L. in the Vistula River valley mesoregion, is given in the paper. The population is composed of 148 flowering specimens. The species occurs here on anthropogenic habitat.

LITERATURA

- GŁOWACKI Z., FALKOWSKI M., KRECHOWSKI J., MARCINIUK J., MARCINIUK P., NOWICKA-FALKOWSKA K. & WIERZBA M. 2001. Czerwona lista roślin naczyniowych Niziny Południowopodlaskiej. Mscr., ss. 28. Zakład Botaniki Akademii Podlaskiej, Siedlce.
- KONDRACKI J. 1977. Regiony fizyczno-geograficzne Polski. ss. 178. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

MICHAŁ FALKOWSKI, *Zakład Botaniki, Instytut Biologii, Akademia Podlaska, ul. B. Prusa 12, PL-08-110 Siedlce, Polska.*

Przyjęto do druku: 3.12.2001 r.

Nowe stanowisko *Ranunculus illyricus* (Ranunculaceae) w Polsce

Ogólny zasięg *Ranunculus illyricus* L. obejmuje środkową i południowo-wschodnią Europę (HULTÉN & FRIES 1986). W Polsce, gdzie osiąga północną granicę zasięgu jest jedną z najrzadszych roślin. Został zamieszczony na „czerwonej liście” (ZARZYCKI & SZELĄG 1992) oraz w „czerwonej księdze” (KAŹMIERCZAKOWA 1993).

W Polsce gatunek ten dotychczas znany był zaledwie z czterech stanowisk, które obecnie mają jedynie wartość historyczną. Jeszcze w XIX w. rósł w trzech miejscowościach na Śląsku: w Bolesławicach koło Bolesławia (1), między Żukowicami a Wróblinem koło Głogowa (2) oraz w Kozłówkach koło Kietrza (3) (WIMMER 1857; SCHUBE 1903). W latach pięćdziesiątych został znaleziony w Niecce Nidziańskiej na terenie rezerwatu w Skorocicach koło Buska (4) (MEDWECKA-KORNAŚ 1959). Jednak również i na tym stanowisku w ciągu ostatnich 10 lat nie był obserwowany. Dało to więc podstawę to przypuszczenia, że gatunek ten prawdopodobnie wyginął na terenie Polski (KAŹMIERCZAKOWA 1993).

W trakcie badań prowadzonych w ramach grantu KBN 6 P0 4G 072 20 na Płaskowyżu Proszowickim, w Miernowie (EF 34 – w siatce ATPOL) natrafiono na nowe, dotąd nieznane, stanowisko *Ranunculus illyricus* (Ryc. 1). Znajduje się ono w murawie kserotermicznej na niewielkim kurhanie, który położony jest na wierzchowinie rozległego, niewysokiego wzniesieniu (225 m n.p.m.) ponad wsią. 18 maja 2001 znaleziono tu kilkanaście kwitnących okazów jaskra illiryjskiego. Stanowisko to odwiedziono ponownie w dniu 24 maja i wówczas doliczono się 110 okazów w stadium kwitnienia. Natomiast w dniu 6 czerwca większość osobników już zawiązała owoce; kwitły jedynie okazy zlokalizowane przy ekspozycji północnej.

Od właścicieli pola, na którym znajduje się kurhan uzyskano informację, że około 40 lat temu został on obsadzony różnymi gatunkami drzew (m.in. *Acer negundo*, *A. pseudoplatanus*, *Robinia pseudacacia*) i krzewów (*Syringa vulgaris*, *Crataegus* sp.), co prawdopodobnie spowodowało pewne zmiany w składzie tej murawy. Obecnie reprezentuje ona zubożałe *Thalictro-Salvietum pratensis*. Z gatunków podawanych przez MEDWECKA-KORNAŚ (1959) jako charakterystyczne dla zespołu występuje tu obficie